

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland biskop

Det kongelige fornyings- administrasjons- og kirke departement
Pb 8004 Dep
0030 OSLO

Dato: 24.11.2010

Vår ref: 10/87-6 KFA

Deres ref: 201003191-/MTB

Høring om presesfunksjon i Bispemøtet i Den norske kirke

Sør-Hålogaland biskop støtter Sør-Hålogaland bispedømmeråds høringssvar og har stemt for rådets høringssvar av 7. oktober, men som biskop ønsker jeg å tydeliggjøre et par punkter ut fra biskopens spesielle ståsted.

Sør-Hålogaland biskop er glad for at det har vært mulig på så kort tid både innenfor det politiske liv og innenfor Den norske kirke å nå fram med ideen om en tolvte, ledende biskop. Som biskop har jeg på nært hold sett hvor krevende det er å ha ansvar for eget bispedømme. Jeg har derfor full forståelse for ønsket fra biskoper som tidligere har innehatt presesvervet, at dette må bli en egen funksjon. Behovet for en slik reform har ikke blitt mindre påtrengende etter hvert som vår kirke har fått stadig nye utfordringer. Vi står i mange prosesser hvor biskoppelig deltakelse og engasjement vil være av stor betydning. Med en ny presesfunksjon på plass, vil kirken ha et bedre utgangspunkt for å møte de endringene vi står overfor.

Jeg har følgende merknader til de respektive avsnitt i høringsdokumentet:

3 Preses – funksjon og arbeidsoppgaver

Departementet er varsomme med altfor detaljert beskrivelse av funksjon og arbeidsoppgaver. Dette synes å være fornuftig da den videre utvikling av den nye presesfunksjonen må sees i sammenheng med utformingen av den videre ledelsesstruktur i Den norske kirke. De rammene som nå angis synes å være tilstrekkelige som et grunnlag for etableringen av nyordningen.

4 Tilsynsområde

Biskopsfunksjonen er først og fremst en åndelig og pastoral funksjon. Forankringen i menighetenes liv og virke, er avgjørende for biskopens identitet og profil. Derfor er det avgjørende at enhver biskop i vår kirke har en konkret tilknytning til denne pastorale siden ved tjenesten. Jeg har fulgt utviklingen av lokaliseringen av den pastorale lokaliseringen med betydelig interesse og har vært blant dem som ser de positive sidene ved å knytte presesstillingen til Nidarosdomen og Trondheim by. Forslag om å gjøre Nidaros domprosti til tilsynsområde virker som en fornuftig avgrensning.

5 Forholdet til Nidaros biskop og domprosten

Det er ikke tvil om at kanskje noe av det mest utfordrende i den nye ordningen vil være nettopp de spørsmål som dette punktet omhandler.

5.1 Preses og Nidaros biskop

Det er viktig at det understrekes at preses ikke vil være overordnet Nidaros biskop og ikke ha instruksjonsmyndighet over vedkommende innenfor rammen av vedkommendes bispedømme. Nidaros biskop vil slik sett ha samme posisjon som de ti øvrige biskoper i forhold til preses.

5.2 Stedfortredertjeneste

Sør-Hålogaland biskop er enige i at det ikke vil være hensiktsmessig å bygge opp en selvstendig bispedømme med eget råd og egen administrasjon i tjenesteområde. Departementets forslag virker fornuftig, men krevende, nemlig at Nidaros biskop er stedfortreder for preses i Nidaros Bispedømmeråd, mens domprosten blir Nidaros biskops stedfortreder på vanlig måte, samtidig som preses er domprostens nærmeste overordnede. Men dette kan vanskelig gjøres på en annen måte.

5.3 Bruk av Nidaros domkirke

Også dette spørsmålet kan ha sine krevende sider, men det synes viktig å understreke at preses skal ha forrang framfor Nidaros biskop.

5.4, 5.5, 5.6

Det vises til uttalelsen fra Sør-Hålogaland Bispedømmeråd.

6. Forholdet til Bispedømmerådet/Preses' plass i Kirkemøte

I forhold til deltakelse på Kirkemøte synes den foreslåtte ordning å være grei.

Når det derimot gjelder forholdet til Nidaros bispedømmeråd virker forslaget noe mer uklart. Det synes ikke å være vanskelig når det gjelder saker som direkte angår preses' tilsynsområde, som for eksempel ansettelse.

Men forholdet kan lett bli mer komplisert dersom det skulle vise seg å være interessemotsetninger enten mellom bispedømmet som helhet versus det spesielle tilsynsområdet for eksempel i budsjettssammenheng, eller spørsmål av mer generell teologisk, strategisk og kirkepolitisk karakter hvor det både kan være uenighet innad i bispedømmerådet og/eller mellom de to biskoper.

Preses funksjon som biskop i Nidaros bispedømmeråd må tydelig begrenses til saker som klart kan defineres ut fra forhold i tilsynsområdet. I alle andre saker er det Nidaros biskop som er biskop i bispedømmerådet.

Bispedømmets administrasjon må fange opp de behov som finnes i preses sitt tjenesteområde ikke minst i økonomisk relaterte saker og få avklart dette på forhånd.

I spørsmål av teologisk og kirkepolitisk karakter vil det ikke være unaturlig at preses fungerer på samme måte i forhold til Nidaros bispedømmeråd som til ethvert annet bispedømmeråd/biskop. Nærmere grenseoppgang på dette område, kan kanskje være nødvendig.

7. Nærmere om de nasjonale funksjonene

7.1 Bispemøtet – forholdet til de andre biskopene

Her bekreftes det viktige prinsippet at nyordningen ikke vil endre på den enkelte biskops ansvar innenfor sitt bispedømme. Dette anser jeg som en grunnleggende forutsetning også for den nye ordningen med preses, slik det er i dagens ordning.

7.2 Forholdet til visepreses

Det virker som en grei ordning med dobbelt stedfortrederfunksjon, slik at Nidaros biskop overtar funksjonen lokalt, mens visepreses får tilsvarende funksjon i forhold øvrige oppgaver.

Samtidig er sikkert fornuftig at departementet får avgjørelsesmyndighet i tvilstilfeller.

7.3 Kontaktvirksomhet og representasjon

Sør-Hålogaland biskop er usikker på hvordan det vil fungere dersom preses ikke skal representere Bispemøtet og Den norske kirke overfor kongehus, storting og regjering. Jeg er kommet til at det vil være ønskelig at preses hadde slike funksjoner med Oslo biskop som stedfortreder.

Det vil imidlertid måtte avklares nærmere og angår spørsmålet om forholdet mellom preses og Oslo biskop/bruk av Oslo Domkirke i forbindelse med markeringer av nasjonal karakter og eventuelt om forholdet Oslo Domkirke/Nidarosdomen til bruk ved nasjonale markeringer.

8, 9 og 11 Kontor, bolig og økonomi

Det er avgjørende for den nye funksjonen at det legges til rette for gode organisatoriske og praktiske rammer. Dette er igjen avhengig av økonomiske betingelser som gjør det mulig å etablere og gjennomføre det krevende prosjektet med å ha en funksjon som er knyttet til både Trondheim og Oslo.

10 Fremgangsmåte ved utvelgelse av preses

Sør-Hålogaland biskop støtter forslaget om at en i denne omgang ber Bispemøtet nominere tre av de sittende biskopene som kandidat til presesfunksjonen, men dette er åpenbart ett av de spørsmål som vil bli diskutert og muligvis endret ved innføring av ny valgordning for biskoper generelt.

Vi mener det er naturlig at Nidaros Bispedømmeråd får uttale seg, og at menighetsrådene og tilsatte også er med i prosessen etter vanlige regler. Det samme gjelder for Kirkerådet.

Jeg mener det foreslåtte opplegget vil gi tilstrekkelig legitimitet og grunnlag for Bispemøtet til å foreta den avgjørende prioriteringen før oversendelse til departementet og at dette gjøres i form av en votering i Bispemøte og ikke ved den enkelte biskops uttalelse med begrunnelse.

I forbindelse med ny ordning for valg av biskoper, vil en kunne vurdere andre både nominasjonsformer og valgordninger i lys av de generelle ordninger som da blir utformet ved bispevalg.

12 Den videre prosess

Det vil være svært ønskelig at utnevnelsen kan skje i 2011. Det vil ha betydelig innflytelse på Bispemøtets deltakelse i de store og viktige prosesser vi nå står overfor i utviklingen av nye relasjoner mellom kirke og stat og i utviklingen av Den norske kirkes organisasjonsstruktur.

Med vennlig hilsen

Tor B. Jørgensen
biskop

Kristin Fagermø
førstekonsulent

Direkte innvalg: 75 54 85 56